

NARODOWY INSTYTUT MUZEALNICTWA
I OCHRONY ZBIORÓW

Data: 2016 -08- 18

L.dz. 96/08

STOWARZYSZENIE
MUZEALNIKÓW
POLSKICH

ODDZIAŁ WIELKOPOLSKI
STARY RYNEK 84, 61-772 POZNAŃ
tel. 61 852 24 96

P. Janina Grawdzka
18.8.2016 r.
Czarniecki

Poznań, dnia 15 lipca 2016 r.

**Stanowisko Zarządu Oddziału Wielkopolskiego
Stowarzyszenia Muzealników Polskich
w sprawie nowelizacji ustawy o muzeach**

wypracowane w drodze internetowych konsultacji z członkami oddziału, zebrań poświęconych niniejszej tematyce oraz stanowiska członków Oddziału Wlkp. SMP podjętego w wyniku dyskusji i głosowania w dniu 13 stycznia 2014 r. w sprawie tzw. *rozszerzenia* pojęcia zawodu muzealnika.

Uważamy, że w ustawie powinny zostać wyartykułowane następujące imponderabilia składające się na istotę współczesnego muzeum publicznego, dla którego organizatorem są organy państwa i samorządu:

- muzeum jest wyspecjalizowaną jednostką administracji świadczącej realizującej zadania określone w Konstytucji RP w art. 5, nie nastawioną na osiągnięcie zysku, a której celem priorytetowym jest gromadzenie i naukowe badanie, konserwacja, ochrona, upublicznianie, a przede wszystkim przekazanie następnym pokoleniom w stanie możliwie nie pogorszonym zgromadzonych w muzeum zbiorów, czyli muzealiów;
- rola muzeum polega na strzeżeniu powierzonego majątku (zbiorów muzealnych) i realizacji specyficznych zadań merytorycznych;
- jednostka nie gromadząca zbiorów muzealnych (muzealiów) w sposób określony w statucie - nie może nosić miana muzeum;
- zbiory muzealne poddane działaniu ustawy o muzeach nie muszą być gromadzone tylko w muzeach, ale także w strukturach bibliotek, zakładów naukowych oraz innych jednostek;
- organizator muzeum musi zostać ustawowo zobowiązany do zapewnienia środków finansowych na realizację misji i celów statutowych muzeum, a muzeum nowo powołanemu zapewnić regularnie przekazywane środki finansowe na gromadzenie zbiorów związanych z jego misją;
- muzeum nie wolno pozbywać się zgromadzonych w muzeum zbiorów inaczej, jak tylko w szczególnych i uzasadnionych przypadkach. Każdorazowo w sprawie zbycia muzealiów musi wypowiedzieć się odpowiedzialny za dany zbiór muzealnik oraz konserwator o specjalizacji właściwej dla danego muzealium, a także rada danego muzeum oraz Rada ds. Muzeów. Ostateczną decyzję musi podjąć minister właściwy do ds. kultury i dziedzictwa narodowego. Zbycie muzealium w drodze sprzedaży musi poprzedzić propozycja wymiany skierowana do muzeów, a sama sprzedaż musi mieć charakter publicznie dostępny. Środki pochodzące ze sprzedaży muzealium nie mogą być przeznaczone przez dane muzeum na inny cel niż powiększenie zbiorów stanowiących o specyfice danego muzeum. Muzealia będące darami nie mogą być zbywane;
- zawód muzealnika, którego istotę wyznacza:
  - opieka, administrowanie i zarządzanie zbiorem muzealnym (opieka bezpośrednia i pośrednia-realizowana przez muzealników- inwentaryzatorów),

- powiększanie, profilowanie, dokumentowanie, naukowe opracowanie,
  - upublicznianie (w tym edukacja i działania na rzecz społeczności związane z muzealiami i nie kolidujące z profilem instytucji muzealnej) oraz interpretacja, jest konstytutywny dla działalności muzeum.
- Osoby wykonujące ten zawód realizują działalność podstawową muzeum. Muzealnik jest specjalistą (w załączeniu opinia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.03.2015 r.) i wykonuje zawód zaufania publicznego, którego wymiar etyczny odzwierciedlony być musi w przepisach ustawy, w sposób zbliżony do art. 34 obecnie obowiązującej ustawy;
- do stanowisk muzealników należy przywrócić stanowisko starszego asystenta i starszego kustosa oraz przywrócić poprzednio obowiązujący staż pracy na poszczególne stanowiska; nowelizację ustawy o muzeach z roku ubiegłego, w odniesieniu do zawodu muzealnika oraz pionu konserwatorskiego w muzeach uważamy za niosącą wyłącznie negatywne skutki;
  - postulujemy ustawowe wprowadzenie obowiązku łączenia awansu zawodowego i naukowego z finansowym;
  - wnosimy o oparcie wysokości wynagrodzenia zawodowej grupy muzealników o relację do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce w roku poprzednim, stosownie do opinii wyrażonych w konsultacjach społecznych do uchwały *O zasadach awansu zawodowego i naukowego oraz o uposażeniach muzealników I KMP*;
  - uważamy, że należy rozważyć, w dialogu ze środowiskiem zawodowym konserwatorów pracujących w muzeach, objęcie zawodu konserwatora muzealnego - specjalisty z wyższym wykształceniem, którego kompetencje i zadania zawodowe należy określić w ustawie, mianem zawodu zaufania publicznego;
  - stwierdzamy, że dyrektor publicznego muzeum nie może nie posiadać kompetencji i najwyższych kwalifikacji oraz doświadczenia w pracy muzealnika tej specjalności, w której specjalizuje się kierowane przez niego muzeum;
  - uważamy za niezbędne ograniczenie roli ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej w odniesieniu do muzeów, ze względu na istotne negatywne skutki jakie niesie dla celów, dla których powoływane są muzea – np. wybór podmiotu zarządzającego muzeum w drodze przetargu na usługę prowadzenia muzeum;
  - twierdzimy, że należy przywrócić obowiązek funkcjonowania ciał doradczych (tzw. komisja zakupów, kolegium kustoszy) w muzeum wraz z określeniem trybu ich powoływania, składu i zakresu działania;
  - za niezbędny dla właściwego funkcjonowania instytucji muzealnej uznaje się powrót do ustawowego określania stanowisk i zasad wynagradzania w muzeach.

Anna Szukalska-Kuś

Prezes

Oddziału Wielkopolskiego
Stowarzyszenia Muzealników Polskich

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT RYNKU PRACY

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

Tel. +48 22 529 07 40, fax: +48 22 529 07 41

DRP-II-40413.21.2015.EZD

Warszawa, 19. 03. 2015 r.

Pani

Anna Szukulska-Kuś

Prezes Oddziału Wielkopolskiego

Stowarzyszenia Muzealników Polskich

Starty Rynek 84

61-772 Poznań

Szanowna Pani Prezes,

W odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 26 lutego 2015 r. dotyczące zdefiniowania zawodu muzealnika oraz postulatu zaliczenia do kategorii 262102 *Muzealnik* innych zawodów, które usytuowane zostały w klasyfikacji zawodów i specjalności, w różnych grupach wielkich Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przedstawia poniższe wyjaśnienia.

Klasyfikacja jest urzędowym dokumentem zawierającym uporządkowane i ujednolicone nazewnictwo zawodów i specjalności występujących na rynku pracy wraz z przyporządkowanym symbolem cyfrowym. Jest to swoisty „spis z natury” zawodów wykonywanych i/lub wyuczonych. Klasyfikacja nie określa ani definicji zawodów w niej sytuowanych, ani wymagań kwalifikacyjnych warunkujących wykonywanie pracy w tych zawodach. Co należy podkreślić – nie ustala też nazewnictwa stanowisk pracy, na których pracują osoby wykonujące zawód, ani kwalifikacji oraz uprawnień wymaganych do wykonywania prac na tych stanowiskach.

Klasyfikacja służy do prowadzenia badań statystycznych i sporządzania analiz rynku pracy (także do porównań międzynarodowych) oraz badań nad przemianami struktury społecznej w Polsce i na świecie. Znajduje zastosowanie w prowadzeniu polityki zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu - jest przydatnym narzędziem w pośrednictwie pracy i poradnictwie zawodowym. Wykorzystywana jest również w obszarze polityki kształcenia i szkolenia zawodowego.

Polska klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, zarówno z 2010 r. (obowiązywała do 31 grudnia 2014 r.), jak i z 2014 r. (obowiązuje od 1 stycznia 2015 r.) została opracowana w oparciu o Międzynarodowy Standard Klasyfikacji Zawodów ISCO-08¹, rekomendowany przez EUROSTAT² do stosowania w krajach Unii Europejskiej w badaniach statystycznych dotyczących rynku pracy.

¹ Międzynarodowy Standard Klasyfikacji Zawodów (ang. *International Standard Classification of Occupations ISCO-08*), przyjęty w grudniu 2007 roku na trójstronnym Spotkaniu Ekspertów ds. Statystyki Pracy dotyczącym aktualizacji Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów (ISCO), zwołanym przez organ Wykonawczy Międzynarodowego Biura Pracy (ILO) zgodnie z postępowaniem Rezolucji z roku 2003 z XVII Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy (ICLS).

² Europejski Urząd Statystyczny (ang. *European Statistical Office*), Eurostat – Urząd Komisji Europejskiej z siedzibą w Luksemburgu (powstał w 1972 r.). Eurostat zajmuje się sporządzaniem prognoz i analiz statystycznych dotyczących obszaru Unii Europejskiej i EFTA oraz koordynowaniem i monitorowaniem prac narodowych urzędów statystycznych w celu unifikacji stosowanych przez nie metod badań oraz konsolidowaniem statystyk krajowych państw członkowskich.

Klasyfikacja określana przez ministra właściwego do spraw pracy grupuje poszczególne zawody i specjalności według zasad przyjętych przez Międzynarodową Organizację Pracy i EUROSTAT. Klasyfikowanie zawodów odbywa się według obszarów działalności/branż oraz poziomu wykształcenia. Poszczególne zawody i specjalności ujmowane są w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kompetencji wymaganych do realizacji zadań zawodowych.

Struktura klasyfikacji oparta jest na systemie pojęć, z których najważniejsze to: zawód, specjalność oraz kwalifikacje/kompetencje zawodowe. Na potrzeby klasyfikacji zawód zdefiniowany został jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji/kompetencji, zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki zawodowej. Specjalność zaś odnosi się do pewnego zakresu prac w obrębie zawodu.

W klasyfikacji zawodów i specjalności podobnie jak w ISCO-08, uwzględnione zostały cztery szerokie poziomy kwalifikacji/kompetencji, które zdefiniowano w odniesieniu do poziomów wykształcenia określonych w Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011).³ I tak, np. dla zawodów/specjalności usytuowanych w klasyfikacji:

- grupie wielkiej 2 *Specjaliści* przypisany został 4 poziom kompetencji, który odniesiono do 5, 6, 7, 8 poziomu wykształcenia ISCED – oznacza to, że do wykonywania zawodów sytuowanych w tej grupie zasadniczo wymagane jest posiadanie wykształcenia wyższego (minimum licencjata lub inżyniera danej specjalności);
- grupie wielkiej 3 *Technicy i inny średni personel* oraz 4 *Pracownicy biurowi* przypisany został trzeci poziom kompetencji, który odniesiono do czwartego poziomu wykształcenia ISCED – czyli uzyskiwanego w szkole policealnej oraz trzeciego poziomu ISCED – uzyskiwanego w technikum;
- grupom wielkim 7 *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* oraz 8 *Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* przypisany został 2 poziom kompetencji, który odniesiono do 3 poziomu wykształcenia ISCED – uzyskanego w gimnazjum lub zasadniczej szkole zawodowej oraz trzeciego poziomu ISCED – uzyskiwanego w technikum lub liceum ogólnokształcącym.

Odniesienie poziomu kwalifikacji/ kompetencji do poziomów wykształcenia z klasyfikacji ISCED nie oznacza, że owe kwalifikacje/kompetencje można uzyskać tylko w ramach systemu edukacji formalnej. Mogą one być (i często są) nabywane w systemie edukacji pozaformalnej czy drogą nieformalnego uczenia się lub poprzez doświadczenie zawodowe zdobyte w pracy na danym stanowisku. Decydującym bowiem czynnikiem dla określenia w której grupie zawód powinien być sklasyfikowany są kompetencje niezbędne do wykonywania zadań i obowiązków w danym zawodzie, a nie sposób ich nabywania.

Szczegółowe informacje dotyczące klasyfikowania zawodów w poszczególnych grupach wielkich klasyfikacji podane zostały w *Objaśnieniach do struktury klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy* zamieszczonych w załączniku do rozporządzenia. Rozporządzenie jest dostępne na stronie internetowej www.mpips.gov.pl, zakładka: *Prawo*, link: *Obowiązujące prawo*, a dodatkowe materiały informacyjne dotyczące klasyfikacji można znaleźć na portalu publicznych służb zatrudnienia www.psz.praca.gov.pl, zakładka *Rynek pracy*; link: *Klasyfikacja zawodów*.

³ Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji ISCED 2011 (ang. International Standard Classification of Education ISCED) opracowana przez UNESCO jest narzędziem do opracowania porównywalnych w skali międzynarodowej statystyk dotyczących edukacji w różnych krajach.

Usytuowanie w klasyfikacji wszystkich zawodów z grupy dużej 26 *Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury*, gdzie w grupie elementarnej 2621 *Archiwiści i muzealnicy*, usytuowany jest *Muzealnik*, konsultowane było z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zarówno przy opracowywaniu klasyfikacji z 2010 r., jak i obecnie obowiązującej klasyfikacji z 2014 roku. Ministerstwo nie wniosło uwag do nazewnictwa i sytuowania tych zawodów.

Odpowiadając bezpośrednio na Państwa pytania przedstawiamy poniższe wyjaśnienia.

1. Czy w świetle zasad opracowania klasyfikacji zawodów i specjalności możliwe jest przyjęcie założenia, że do kategorii 262102 *Muzealnik* zaliczani będą pracownicy muzeów wykonujący następujące zawody...”?

W klasyfikacji zawodów i specjalności nie została wyszczególniona oddzielna grupa elementarna „*Muzealnicy*”, zaś jest grupa elementarna 2621 *Archiwiści i muzealnicy*, która w ISCO-08 odpowiada grupie 2621 *Archivists and curators*. Standard ISCO-08 jest dostępny na stronie internetowej Międzynarodowej Organizacji Pracy pod adresem: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/draftdoc.htm>. W materiałach MOP, przygotowanych w celu sprawnego wdrażania standardu ISCO-08, przedstawione zostały opisy grup zawodów i przykłady zawodów, które należy klasyfikować w tych grupach. Dla grupy 2621 *Archivists and curators* wskazano jako przykładowe takie zawody jak: *Archivist* i *Museum curator*. Zawód *Museum curator* w polskiej klasyfikacji odpowiada pozycji 262102 *Muzealnik*.

Do kategorii *Muzealnik* powinni być zatem „zaliczani” pracownicy, którzy wykonują zadania charakterystyczne dla działalności muzealnej (w odróżnieniu od wszelkich innych działalności) oraz legitymują się co najmniej wykształceniem licencjackim. Szczegółowe wymagania związane z pracą na konkretnych stanowiskach pracy określa m.in. rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w muzeach oraz sposobu ich stwierdzania.

W praktyce klasyfikowanie może sprawiać pewne trudności w przypadku osób o wyuczonym zawodzie innym niż zawód wykonywany lub gdy mamy do czynienia z tzw. wielozawodowcami. Np. chemik z wykształcenia, ze specjalizacją technologii chemicznej, posiadający uprawnienia muzealnika zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pracujący na stanowisku muzealnika powinien być klasyfikowany w pozycji 262102 *Muzealnik* - zgodnie z zasadami klasyfikowania przyjętymi przez MOP. Ale jeśli ta osoba np. wykonuje w muzeum pracę na ¼ etatu, a podstawowym jej zajęciem jest praca w laboratorium przy produkcji kosmetyków – powinna być klasyfikowana jako wykonująca zawód 211301 *Chemik – technologia chemiczna*. O przypisaniu konkretnej pozycji z klasyfikacji zawodów do osoby decyduje tu dominująca treść wykonywanej przez nią pracy.

Dla ułatwienia posługiwania się klasyfikacją zostały opracowane przez ekspertów-zawodoznawców opisy zawodów. Są one dostępne na portalu publicznych służb zatrudnienia pod adresem www.psz.praca.gov.pl, w zakładce: *Rynek pracy*; link: *Wyszukiwarka opisów zawodów*. W bazie tej zamieszczone są opisy dla większości zawodów wskazanych w Państwa piśmie. W opisie zawodu muzealnika zamieszczono następującą syntezę zawodu: *muzealnik przygotowuje ekspozycje dzieł sztuki lub przedmiotów zabytkowych, czuwa nad ich konserwacją i przechowywaniem, gromadzi, chroni, opracowuje, rozpowszechnia dzieła sztuki, przedmioty zabytkowe oraz różnego rodzaju okazy*. Opis także zawiera zadania zawodowe wykonywane przez muzealnika. Należy jednakże podkreślić, że opisy zawodów nie mają mocy prawnej, są to materiały informacyjne, pomocnicze, powstałe by służyć użytkownikom klasyfikacji w identyfikacji/ rozróżnianiu zawodów funkcjonujących na rynku pracy. Pracownikom publicznym służb zatrudnienia pomagają w prowadzeniu pośrednictwa pracy czy poradnictwa zawodowego. Z kolei młodzieży wchodzącej na rynek pracy czy bezrobotnym poszukującym

możliwości zatrudnienia w innym niż dotychczas zawodzie opisy zawarte w *Wyszukiwarce* pozwalają zorientować się na czym polega istota pracy w danym zawodzie i podjąć stosowne decyzje co do rozwoju dalszej kariery, ew. przekwalifikowania.

„... Czy...angielskie określenie „Museum Professionals” powinno być przetłumaczone na język polski, jako „muzealnicy” czy jako „specjaliści muzealnictwa”?

Polska nazwa zawodu *Muzealnik* została zaproponowana przez profesjonalnego tłumacza, który na etapie projektowania klasyfikacji zawodów i specjalności z 2010 roku przygotował dla ministerstwa roboczą polskojęzyczną wersję tłumaczenia materiałów MOP, w związku z koniecznością uwzględnienia standardu ISCO-08. Nazwa ta nie była do tej pory kwestionowana. Usytuowanie zawodu *Muzealnik* w grupie wielkiej 2 *Specjaliści* oznacza, że osoby wykonujące ten zawód są specjalistami posiadającymi co najmniej wykształcenie na poziomie licencjatu (poziom 5, 6, 7, 8 ISCED). Nie ma zatem potrzeby dodawać w nazwie określenia „specjalista” – im krótsza nazwa zawodu tym lepiej.

2. Czy dopuszczalna jest sytuacja, w której nazwa regulowanej działalności „Muzealnik”... stosowana jest do określenia innych stanowisk pracy...?”

Klasyfikacja zawodów i specjalności nie odnosi się do stanowisk pracy, nie narzuca ich nazewnictwa. O nazwach stanowisk pracy oraz wymaganiach, jakie stawiane są osobom na nich zatrudnionych decyduje pracodawca, biorąc pod uwagę między innymi przepisy resortowe dotyczące działalności regulowanej.

Należy przyjąć, że w muzeum mogą pracować osoby wykonujące zawód np. 265105 *Konserwator dzieł sztuki*, ale dopóki nie spełnią one warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nie powinny być zatrudniane na stanowisku muzealnika, a także nie powinny być klasyfikowane jako wykonujące zawód 262102 *Muzealnik*.

Przy okazji wyjaśniania kwestii związanych z metodyką klasyfikowania, należy zwrócić uwagę na fakt, iż w grupie 2 *Specjaliści* nie mogą być klasyfikowani ani *Kierownik muzeum* (134910), ani też *Pracownik galerii muzeum* (3433020) chociaż wykonują prace z zakresu działalności muzealnej. Niespójne byłoby to bowiem ze Standardem ISCO-08. W ISCO-08 odrębnie wyróżniona jest grupa wielka 1 *Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* – gdzie sytuowane są m.in. zawody kierownicze, a także jest wyodrębniona grupa wielka 3 *Technicy i inny średni personel* – gdzie znajdują się zawody, do których wykonywania wystarczy wykształcenie na poziomie szkoły średniej. Szczegółowe informacje dotyczące klasyfikowania zawodów/specjalności, w grupach wielkich klasyfikacji zostały zamieszczone w *Objaśnieniach do struktury klasyfikacji i specjalności na potrzeby rynku pracy*.

Z poważaniem,

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU

Beata Uściłko